

ระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

ฤทัยวรรณ ปานชา¹

รับบทความ 7 ตุลาคม 2568 แก้ไขบทความ 10 เมษายน 2569 ตอบรับ 18 มิถุนายน 2569

บทคัดย่อ

งานวิจัยนี้มีวัตถุประสงค์เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ และความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบรวมทั้งเพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่สะท้อนจากระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ ผู้วิจัยเก็บข้อมูลคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำ บ้านหัวข่อย หมู่ที่ 1 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภอกู่ทอง จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 6 คน เป็นเพศชาย 3 คน และเพศหญิง 3 คน อายุ 40 ขึ้นไป ผลการวิจัยพบว่าภาษาไทยทรงดำมีจำนวนคำเรียกญาติทั้งหมด จำนวน 39 คำ แบ่งเป็นคำเรียกญาติคำเดี่ยว 15 คำ และคำประสม 24 คำ โดยความหมายของคำเรียกญาติภาษาไทยทรงดำจำแนกออกจากกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการได้แก่รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อหรือแม่ เพศ อายุ การแต่งงาน และฝ่ายสามีหรือภรรยา วัฒนธรรมที่สะท้อนจากระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ มี 5 ประการ ได้แก่ การให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส การเน้นญาติที่สัมพันธ์กันทางสายเลือด การนับญาติทั้งสองฝ่าย แต่ให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายพ่อกว่า และการให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายสามี

คำสำคัญ: วรรคศาสตร์ชาติพันธุ์, ระบบคำเรียกญาติ, ภาษาไทยทรงดำ

¹ อาจารย์ประจำสาขาภาษาไทย ภาควิชาภาษาไทยและภาษาตะวันออก คณะมนุษยศาสตร์ มหาวิทยาลัยรามคำแหง อีเมล ruthaiwan.p@ru.ac.th

The Kinship term System of Thai Song Dam in U-Thong District, Suphanburi Province

Ruthaiwan Pancha²

Received 7 October 2025; revised 10 April 2026; accepted 18 June 2026

Abstract

This research aims to analyze the characteristics and meanings of Thai Song Dam kinship terms in Thailand with component analysis methods as well as to study the culture reflected in the Thai Song Dam kinship system in Thailand. The researcher collected the kinship data from Thai Song Dam speakers in Thailand through interviews with 6 Thai Song Dam informants, consisting of 3 male and 3 female speakers from Ban Hua Khoi, Moo 1, Don Makluea Subdistrict, U-Thong District, Suphan Buri Province. The results of the study revealed that the Thai Song Dam dialect in Thailand has a total of 39 kinship terms, 15 terms are single words and 24 terms are compound words. The meaning of the Thai Song Dam terms was classified by the 7 different dimensions: Generation, Linearity, Parental Link, Sex, Age, Marriage and Husband's or Wife's side of the family. The culture reflected in the kinship system in Thai Song Dam dialect in Thailand consist of 5 aspects: The importance of the seniority system, Emphasis on blood relationship, Recognizing relatives from both sides of the family, Prioritizing paternal relatives, and Giving importance to the husband's relatives.

Keywords: Ethnolinguistic Semantics, Kinship Terms, Thai Song Dam Language

² The department of Thai and Oriental languages, faculty of humanities, Ramkhamhaeng university. Email: ruthaiwan.p@ru.ac.th

บทนำ

“คำเรียกญาติ” เป็นคำที่ใช้ในระบบเครือญาติซึ่งเป็นกลุ่มสังคมขั้นพื้นฐานของมนุษย์ ดังที่ ประสิทธิ์ สวาสดีญาติ (2535: 89) กล่าวว่าทุกวัฒนธรรมมีชุดคำที่บ่งชี้ความเป็นญาติ ในแต่ละสถานภาพ เรียกว่า คำเรียกญาติ (Kinship terms) และคำศัพท์ที่เกี่ยวกับเครือญาติ รวมกันเรียกว่า “ระบบคำเรียกญาติ” ซึ่งนอกจากเป็นชุดคำที่มีใช้ทุกกลุ่มสังคมแล้วยังสามารถสะท้อนวัฒนธรรมของกลุ่มชนนั้น ๆ ได้ การศึกษาแนวนี้เป็นการศึกษาตามแนว “อรรถศาสตร์ชาติพันธุ์” (Ethnosemantics) เป็นการศึกษาภาษาของชนกลุ่มใดกลุ่มหนึ่งเพื่อให้เข้าใจระบบความคิด และวัฒนธรรมของชนกลุ่มนั้น ๆ

ในประเทศไทยมีกลุ่มชาติพันธุ์ต่าง ๆ ที่อพยพโยกย้ายถิ่นฐานจากประเทศต่าง ๆ เข้ามาอยู่ในประเทศไทยโดยเฉพาะ “ชาวไททรงดำ หรือไทโซ่ง” เป็นคนไทเผ่าหนึ่งที่อพยพมาจากแคว้นสิบสองจุไทยบริเวณลุ่มแม่น้ำดำและแม่น้ำแดงในประเทศเวียดนามภาคเหนือ ซึ่งเดิมเรียกว่าเมืองสิบสองผู้ไท ชาวไททรงดำมีภาษาพูดเป็นภาษาถิ่นของตนเองคือ “ภาษาไททรงดำ” และมีวัฒนธรรมที่เป็นสัญลักษณ์ความเจริญรุ่งเรือง

การอพยพและการตั้งรกรากของชาวไททรงดำในประเทศไทย มีครั้งแรกในสมัยพระเจ้ากรุงธนบุรีที่โปรดให้ไปตั้งเมืองเวียงจันทร์ได้ในปี พ.ศ. 2321 เมื่อได้ให้ชาวไทดำไปอยู่ที่เมืองเพชรบุรี ต่อมาประมาณปี พ.ศ. 2378 ได้มีการนำชาวไททรงดำเข้ามาอยู่ในไทยอีก โดยตั้งถิ่นฐานในที่ต่าง ๆ เช่น นครปฐม ราชบุรี สุพรรณบุรี พิจิตร พิษณุโลก ชุมพร และสุราษฎร์ธานี ดังที่ ถนัด ยันต์ทอง (2550: 37) ได้กล่าวว่า นโยบายเพิ่มกำลังพลของพระเจ้ากรุงธนบุรีต่อเนื่องถึงสมัยรัตนโกสินทร์ สมเด็จพระพุทธยอดฟ้าจุฬาโลกมหาราชรัชกาลที่ 1 และพระบาทสมเด็จพระนั่งเกล้าเจ้าอยู่หัวรัชกาลที่ 3 จึงมีเหตุการณ์ให้ชาวลาวเข้ามาอาศัยอยู่ในประเทศไทยในภูมิภาคต่าง ๆ จังหวัดสุพรรณบุรีเป็นจังหวัดหนึ่งที่มีประชากรเบาบาง นโยบายรัฐจึงได้จัดกำลังคนจากหัวเมืองลาวและเขมร ให้มาตั้งถิ่นฐานในแถบหัวเมืองภาคตะวันตก รวมทั้งจังหวัดสุพรรณบุรี

จากการพิจารณาแผนที่ภาษาศาสตร์จังหวัดสุพรรณบุรี (Linguistic Maps of Suphanburi Province) ระบุว่าจังหวัดสุพรรณบุรีมีชุมชนที่ใช้ภาษาไทยทรงดำกระจายอยู่หนาแน่นใน 3 อำเภอ จำนวน 23 หมู่บ้าน คือ อำเภอเมือง บางหมู่บ้าน อำเภอสองพี่น้อง บางหมู่บ้าน และอำเภออู่ทอง ซึ่งพบมากที่สุดในการบรรดา 3 อำเภอ โดยเฉพาะหมู่ที่ 1 ตำบลดอนมะเกลือซึ่งเป็นอำเภอและหมู่บ้านที่มีกลุ่มชาติพันธุ์ไททรงดำอาศัยอยู่มากที่สุดในจังหวัดสุพรรณบุรีทำให้ยังรักษาภาษาไทยทรงดำและใช้ภาษาไทยทรงดำสื่อสารในชีวิตประจำวัน (สุวัฒนา เลี่ยมประวัติ, 2557: 213) โดยตำบลดอนมะเกลือมีภูมิประเทศทิศเหนือ ติดกับตำบลบ้านดอน ทิศตะวันตกติดกับตำบลสระพังลาน ทิศใต้และทิศตะวันออกติดกับอำเภอสองพี่น้อง บริเวณเขตติดต่อเหล่านี้ มีชาวไททรงดำอาศัยอยู่ด้วย ทำให้ตำบลดอนมะเกลือซึ่งเป็นศูนย์กลางมีการใช้ภาษาไทยทรงดำหนาแน่นที่สุด

จากที่กล่าวมาจะเห็นว่าชาวไททรงดำอพยพเข้ามาในประเทศไทยและกระจายไปอยู่ตำบลต่าง ๆ ในอำเภออู่ทองจำนวนมากจนมีลูกหลานสืบมาจนถึงปัจจุบันและยังรักษาภาษาและวัฒนธรรมไว้เป็นอย่างดี การศึกษาคำเรียกญาติของชาวไททรงดำจึงน่าสนใจ เนื่องจากสามารถทำให้เห็นโครงสร้างทางสังคมของชาวไททรงดำ งานวิจัยที่ผ่านมาที่ศึกษาวิจัยเกี่ยวกับคำเรียกญาติภาษาตระกูลไท เช่น “การศึกษาเปรียบเทียบระบบเครือญาติของไทยกับจ้วง” ของ Prasithrathsint (1990) และ “การศึกษาการแปรของคำเรียกญาติพื้นฐานภาษาไทยดำในประเทศไทย ลาว และเวียดนาม” ของ อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์ และสมทรง บุรุษพัฒน์ (2561: 21-42) อย่างไรก็ตามงานวิจัยดังกล่าวศึกษาเฉพาะคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่ได้มีวัตถุประสงค์เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติ ดังนั้นผู้วิจัยจึงสนใจศึกษาระบบคำเรียกญาติภาษาไททรงดำทั้งระบบด้วยวิธีการทางอรรถศาสตร์ชาติพันธุ์เพื่อให้เข้าใจระบบคำเรียกญาติ มิติความแตกต่างและอรรถลักษณะของคำเรียกญาติ รวมทั้งวัฒนธรรมที่สะท้อนจากระบบคำเรียกญาติภาษาไททรงดำ

วัตถุประสงค์การวิจัย

1. เพื่อวิเคราะห์ลักษณะของคำเรียกญาติในภาษาไทยถิ่นดำ และความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยถิ่นดำ ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ (Componential Analysis)
2. เพื่อศึกษาวัฒนธรรมที่สะท้อนจากระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยถิ่นดำ

ข้อตกลงเบื้องต้น

ผู้วิจัยได้ศึกษาเฉพาะประเด็นความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยถิ่นดำจากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษากลุ่มชาติพันธุ์ไทยถิ่นดำ จำนวน 6 คน เป็นชาย 3 คน และหญิง 3 คน อายุ 40 ขึ้นไป (เพราะเป็นช่วงอายุที่สามารถลำดับญาติได้ครบทุกรุ่นอายุ) ไม่มีความบกพร่องของอวัยวะออกเสียง และมีภูมิลำเนาอยู่ที่บ้านหัวข่อย หมู่ 1 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภอร่องทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ไม่เคยย้ายถิ่นฐาน จากการเก็บข้อมูลได้คำเรียกญาติภาษาไทยถิ่นดำ จำนวน 39 คำ ผู้วิจัยบันทึกคำเรียกญาติเหล่านั้นด้วย “สัทอักษร” (Phonetic Alphabet) แทนหน่วยเสียงเพื่อให้เป็นสากลและสามารถบันทึกระบบเสียงคำเรียกญาติในภาษาไทยถิ่นดำได้ทุกคำ และอธิบายความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยถิ่นดำด้วยการตัดคำมาจากคำศัพท์ภาษาอังกฤษเป็นอักษรย่อ ดังนี้

Fa	มาจาก	Father	หมายถึง	พ่อ
Mo	มาจาก	Mother	หมายถึง	แม่
So	มาจาก	Son	หมายถึง	ลูกชาย
Da	มาจาก	Daughter	หมายถึง	ลูกสาว
Br (o)	มาจาก	Brother (older)	หมายถึง	พี่ชาย
Br (y)	มาจาก	Brother (younger)	หมายถึง	น้องชาย
Si (o)	มาจาก	Sister (older)	หมายถึง	พี่สาว
Si (y)	มาจาก	Sister (younger)	หมายถึง	น้องสาว
Hu	มาจาก	Husband	หมายถึง	สามี
Wi	มาจาก	Wife	หมายถึง	ภรรยา

การอ่านความหมายของคำเรียกญาติในงานวิจัยนี้ จะแบ่งเป็น 3 กรณี คือ

1. อักษรย่อ 1 ตัว อ่านตามความหมายที่ระบุไว้ด้านบน เช่น Fa หมายถึง พ่อ
2. อักษรย่อ 2 ตัวให้อ่านจากหลังมาหน้า โดยอ่านความหมายของตัวหลังแล้วเติมคำว่า “ของ” ระหว่างอักษรย่อแล้วจึงตามด้วยตัวหน้า เช่น FaMo หมายถึง แม่ของพ่อ
3. อักษรย่อ 3 ตัวขึ้นไป ให้แปลอักษรย่อ 2-3 ตัวแรก เป็นคำเรียกญาติก่อน เช่น FaFaMo อักษรย่อ 2 ตัวแรกคือ FaFa ‘พ่อของพ่อ’ แทนด้วยคำเรียกญาติคือ “ปู่” แล้วจึงอ่านจากหลังมาหน้า โดยการอ่านความหมายของอักษรย่อดำเนินไปทีละตัวแล้วเติมคำว่า “ของ” ระหว่างอักษรย่อตามด้วยคำเรียกญาติที่กำหนด คือ FaFaMo หมายถึง แม่ของปู่

นิยามศัพท์เฉพาะ

คำเรียกญาติ หมายถึง คำที่ใช้อ้างอิงถึงญาติของตนเองในฐานะบุคคลที่ 3 ซึ่งอาจเป็นคำเดียวกัน หรือคนละคำกับคำที่ใช้เรียกญาติผู้้นั้นก็ได้

ภาษาไทยทรงดำ หมายถึง ภาษาที่กลุ่มชาติพันธุ์ไททรงดำใช้พูดสื่อสารกันในชีวิตประจำวัน ซึ่งภาษาไทยทรงดำในงานวิจัยนี้ หมายถึง ภาษาที่ใช้เฉพาะชาวไททรงดำ บ้านห้วยข่อย หมู่ที่ 1 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภออุ้มทอง จังหวัดสุพรรณบุรี

มิติแห่งความแตกต่าง หมายถึง องค์ประกอบทางความหมายที่ทำให้คำแตกต่างกัน เช่น รุ่นอายุ ฝ่ายพ่อหรือแม่ สายเลือด เพศ อายุ การแต่งงาน เพศของผู้พูด

ผลการวิจัย

ในบทความวิจัยนี้ผู้วิจัยแบ่งประเด็นการนำเสนอเป็น 2 ประเด็นหลักตามวัตถุประสงค์ ได้แก่ 1) ลักษณะและความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ และ 2) วัฒนธรรมที่สะท้อนจากระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ ดังนี้

1. ลักษณะและความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ

1.1 ลักษณะของคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ

จากข้อมูลคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำจำนวน 39 คำ ผู้วิจัยพบว่าสามารถแบ่งคำเรียกญาติตามลักษณะโครงสร้างคำได้ 2 ประเภท คือ คำเรียกญาติที่เป็นคำเดี่ยว (Single Word) และคำเรียกญาติที่เป็นคำประสม (Compound Word) แต่ละประเภทคิดเป็นร้อยละได้ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 1 แสดงจำนวนคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ

ลักษณะคำเรียกญาติ	จำนวน (คำ)	ร้อยละ
คำเดี่ยว (Single Word)	15	38.46
คำประสม (Compound Word)	24	61.54
รวม	39	100

1.1.1 คำเรียกญาติที่เป็นคำเดี่ยว (Single Word) หมายถึง คำเรียกญาติที่เกิดจากหน่วยคำเพียงหน่วยเดียว มีทั้งคำเดี่ยวพยางค์เดียวและคำเดี่ยวหลายพยางค์ แต่ส่วนมากเป็นคำพยางค์เดียวจากข้อมูลคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ จำนวน 39 คำ พบว่ามี คำเรียกญาติที่เป็นคำเดี่ยว 15 คำ คิดเป็นร้อยละ 38.46 ดังตัวอย่าง

ʔa:j³ หมายถึง Fa (พ่อ)

ʔem¹ หมายถึง Mo (แม่)

1.1.2 คำเรียกญาติที่เป็นคำประสม (Compound Word) หมายถึง คำเรียกญาติที่ประกอบขึ้นจากหน่วยคำตั้งแต่ 2 หน่วยขึ้นไป จากคำเรียกญาติภาษาไทยทรงดำ จำนวน 39 คำ พบว่ามีคำเรียกญาติประสม 24 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 61.54 ดังตัวอย่าง

luʔ⁴paw⁶ หมายถึง SoWi (ภรรยาของลูกชาย)

mɛ:⁴na:j² cWu⁵a⁵ หมายถึง HuFa (พ่อของสามี)

1.2 ความหมายแก่นของคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ

การวิเคราะห์ความหมายแก่น หรือความหมายประจำคำ (lexical meaning) จากการสัมภาษณ์ผู้บอกภาษาชาติพันธุ์ไททรงดำ บ้านหัวข่อย หมู่ที่ 1 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภอลำทะเมนชัย จังหวัดสุพรรณบุรี จำนวน 39 คำ แต่ละคำใช้อ้างถึงญาติ ดังต่อไปนี้

คำเรียกญาติ	ความหมาย
1. ʔaj ⁴ ʔu: ¹ cɯa ⁵	FaFaMo, FaMoMo, FaFaFaSi(o), FaFaFaSi(y), FaFaMoSi(o), FaFaMoSi(y), FaMoFaSi(o), FaMoFaSi(y), FaMoMoSi(o), FaMoFaSi(y), FaMoMoSi(o), FaMoMoSi(y), FaFaFaMo, FaFaMoMo, FaMoFaMo, FaMoMoMo, HuFaFa, HuMoFa
2. ʔem ⁴ ʔu: ¹ cɯa ⁵	FaFaFa, FaMoFa, FaFaFaBr(o), FaFaFaBr(y), FaFaMoBr(o), FaFaMoBr(y), FaMoFrBr(o), FaMoFrBr(y), FaMoMoBr(o), FaMoMoBr(y), FaFaFaFa, FaFaMoFa, FaMoFaFa, FaMoMoFa, HuFaMo, HuMoMo
3. ʔaj ⁴ t ^h aw ⁵ cɯa ⁵	MoMoFa, MoFaFa, MoMoFaBr(o), MoMoFaBr(y), MoMoMoBr(o), MoMoMoBr(y), MoFaFaBr(o), MoFaFaBr(y), MoFaMoBr(o), MoFaMoBr(y), MoMoFaFa, MoMoMoFa, MoFaFaFa, MoFaMoFa
4. ʔem ⁴ t ^h aw ⁵ cɯa ⁵	MoMoMo, MoFaMo, MoMoFaSi(o), MoMoFaSi(y), MoMoMoSi(o), MoMoMoSi(y), MoFaFaSi(o), MoFaFaSi(y), MoFaMoSi(o), MoFaMoSi(y), MoMoFaMo, MoMoMoMo, MoFaFaMo, MoFaMoMo
5. ʔaj ³ ʔu: ⁵	FaFa, FaFaBr(o), FaFaBr(y), FaMoBr(o), FaMoBr(y), FaFaSi(o)Hu, FaMoSi(o)Hu, FaFaSi(y)Hu, FaMoSi(y)Hu, HuFaFa, HuMoFa,
6. ʔem ¹ ʔu: ⁵	FaMo, FaFaSi(o), FaFaSi(y), FaMoSi(o), FaMoSi(y), FaMoBr(o)Wi, FaMoBr(y)Wi, FaFaBr(o)Wi, FaFaBr(y)Wi,
7. ʔaj ³ t ^h aw ⁵	MoFa, MoFrBr(o), MoFrBr(y), MoMoBr(o), MoMoBr(y), MoFaSi(o)Hu, MoFaSi(y)Hu, MoMoSi(o)Hu, MoMoSi(y)Hu,
8. ʔem ¹ t ^h aw ⁵	MoMo, MoFaSi(o), MoFaSi(y), MoMoSi(o), MoMoSi(y), MoFaBr(o)Wi, MoFaBr(y)Wi, MoMoBr(o)Wi, MoMoBr(y)Wi,
9. pɔ: ⁴ ta: ¹ cɯa ⁵	WiFaFa, WiMoFa
10. mɛ: ⁴ na:j ² cɯa ⁵	WiFaMo, WiMoMo

11. ʔa:j ³	Fa
12. ʔem ¹	Mo
13. luŋ ²	FaBr (o), MoBr (o), FaSi (o) Hu, MoSi (o) Hu
14. ʔa: ¹	FaBr (y), FaSi (y) Hu
15. pa: ⁶	FaSi (o) , MoSi (o), FaBr (o) Wi, MoBr (o) Wi
16. lua ⁶	FaSi (y), FaBr (y) Wi
17. na: ⁶	MoBr (y), MoSi (y), MoBr (y) Wi, MoSi (y) Hu
18. pɔ: ⁴ pu: ³	HuFa
19. mɛ: ⁴ ja: ⁴	HuMo
20. pɔ: ⁴ ta: ²	WiFa
21. mɛ: ⁴ na:j ²	WiMo
22. pi: ⁴ ʔa:j ⁵	Br (o)
23. nɔ: ⁶ ŋ ⁶	Br (y), Si (y)
24. pi: ⁴ ʔuaj ⁵	Si (o)
25. p ^h au ¹	Hu
26. mia ²	Wi
27. ʔa:j ⁵ paw ⁶	Br (o) Wi
28. nɔ: ⁶ ŋ ⁶ paw ⁶	Br (y) Wi
29. ʔa:j ⁵ k ^h uaj ¹	Si (o) Hu
30. nɔ: ⁶ ŋ ⁶ k ^h uaj ¹	Si (y) Hu
31. luʔ ⁴	So, Da
32. la:n ¹	SoSo, SoDa, DaSo, DaDa, Br(o) So, Br(o) Da, Br(y)So, Br(y)Da, Si(o) So, Si(o) Da, Si (y) So, Si (y) Da
33. luʔ ⁴ paw ⁶	SoWi
34. luʔ ⁴ k ^h uaj ¹	DaHu
35. la:n ¹ paw ⁶	SoSoWi, DaSoWi
36. la:n ¹ k ^h uaj ¹	SoDaHu, DaDaHu
37. le:n ¹	SoSoSo, SoSoDa, SoDaSo, SoDaDa, DaSoSo, DaSoDa, DaDaSo, DaDaDa

38. lo:n¹ SoSoSoSo, SoSoSoDa, SoSoDaSo, SoSoDaDa, SoDaSoSo, SoDaSoDa,
SoDaDaSo, SoDaDaDa, DaSoSoSo, DaSoSoDa, DaSoDaSo, DaSoDaDa,
DaDaSoSo, DaDaSoDa, DaDaDaSo, DaDaDaDa
39. lo:n¹ SoSoSoSoSo, SoSoSoDaSo, SoSoDaSoSo, SoSoDaDaSo, SoDaSoSoSo,
SoDaSoDaSo, SoDaDaSoSo, SoDaDaDaSo, DaSoSoSoSo, DaSoSoDaSo,
DaSoDaSoSo, DaSoDaDaSo, DaDaSoSoSo, DaDaSoDaSo,
DaDaDaSoSo, DaDaDaDaSo, SoSoSoSoDa, SoSoSoDaDa, SoSoDaSoDa,
SoSoDaDaDa, SoDaSoSoDa, SoDaSoDaDa, SoDaDaSoDa,
SoDaDaDaDa, DaSoSoSoDa, DaSoSoDaDa, DaSoDaSoDa,
DaSoDaDaDa, DaDaSoSoDa, DaDaSoDaDa, DaDaDaSoDa,
DaDaDaDaDa

1.3 มิติแห่งความแตกต่างและอรรถลักษณะของคำเรียกญาติในภาษาไทยดำ

จากการศึกษาความหมายของคำเรียกญาติในภาษาไทยดำ จำนวน 39 คำ ผู้วิจัยพบว่า สามารถจำแนกคำเรียกญาติแต่ละคำออกจากกันได้ด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่ายพ่อหรือแม่ เพศ อายุ การแต่งงาน และฝ่ายสามีหรือภรรยา แต่ละมิติมีอรรถลักษณะดังต่อไปนี้

1. รุ่นอายุ (Generation) หมายถึง อรรถลักษณะของคำเรียกญาติ ที่ทำให้ทราบว่ายุติผู้นั้น อยู่ในรุ่นไหน ระบุอรรถลักษณะได้ดังนี้

[รุ่น+1] ถึง [รุ่น+3] หมายถึง รุ่นอายุที่สูงกว่าตนเอง 1-3 รุ่น

[รุ่น0] หมายถึง รุ่นอายุเดียวกับตนเอง

[รุ่น-1] ถึง [รุ่น-5] หมายถึง รุ่นอายุที่ต่ำกว่าตนเอง 1-5 รุ่น

2. สายเลือด (Linearity) หมายถึง อรรถลักษณะของคำเรียกญาติที่ทำให้ทราบว่ายุติผู้นั้น สืบสายเลือดโดยตรงหรือสายข้าง แบ่งเป็น [+สายตรง] หมายถึง ยุติที่สืบสายเลือดโดยตรงหรือผู้ที่มี ความสัมพันธ์ในแนวตั้งกับตนเอง [-สายตรง] หมายถึง ยุติที่ไม่ได้สืบเชื้อสายโดยตรงหรือญาติที่มีความสัมพันธ์ในแนวระนาบกับตนเอง

3. ฝ่ายพ่อหรือแม่ (Parental Link) หมายถึง อรรถลักษณะของคำเรียกญาติที่ทำให้ทราบว่า ญาติผู้นั้นเป็นญาติทางฝ่ายพ่อหรือแม่ แบ่งเป็น [+พ่อ] หมายถึงญาติฝ่ายพ่อและ [-พ่อ] หมายถึงญาติฝ่ายแม่

4. เพศ (Sex) หมายถึง อรรถลักษณะของคำเรียกญาติที่ทำให้ทราบว่าญาติผู้นั้นเป็นเพศหญิง หรือชาย แบ่งเป็น [+ชาย] หมายถึง ญาติผู้นั้นเป็นผู้ชาย [-ชาย] หมายถึง ญาติผู้นั้นเป็นผู้หญิง

5. อายุ (Age) หมายถึง อรรถลักษณะของคำเรียกญาติที่ทำให้ทราบว่าญาติผู้นั้นอายุมากกว่าหรือน้อยกว่า แบ่งเป็น [+อายุ] หมายถึง อายุมากกว่า และ [-อายุ] หมายถึง อายุต่ำกว่า

6. การแต่งงาน (Marriage) หมายถึง อรรถลักษณะของคำเรียกญาติที่ทำให้ทราบว่าญาติผู้นั้นสัมพันธ์กับตนเองจากการแต่งงานหรือไม่ แบ่งเป็น [+แต่งงาน] หมายถึง เป็นญาติโดยการแต่งงานและ [-แต่งงาน] หมายถึง ไม่ได้เป็นญาติโดยการแต่งงาน

7. ฝ่ายสามีหรือภรรยา (Husband or Wife side) หมายถึง อรรถลักษณะของคำเรียกญาติที่ทำให้ทราบว่า ญาติผู้นั้นเป็นญาติฝ่ายสามีหรือภรรยา แบ่งเป็น [+ฝ่ายสามี] หมายถึง ญาติฝ่ายสามี และ [-ฝ่ายสามี] หมายถึง ญาติฝ่ายภรรยา

หากใช้ความแตกต่างด้านรุ่นอายุ จะสามารถจำแนกคำเรียกญาติในภาษาไทยตรงด้าออกเป็น 9 รุ่นอายุ ได้แก่ [รุ่น+3], [รุ่น+2], [รุ่น+1], [รุ่น0], [รุ่น-1], [รุ่น-2], [รุ่น-3], [รุ่น-4] และ [รุ่น-5] แต่ละรุ่นอายุมีคำเรียกญาติ ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 2 แสดงคำเรียกญาติในภาษาไทยตรงด้า จำแนกตามรุ่นอายุ

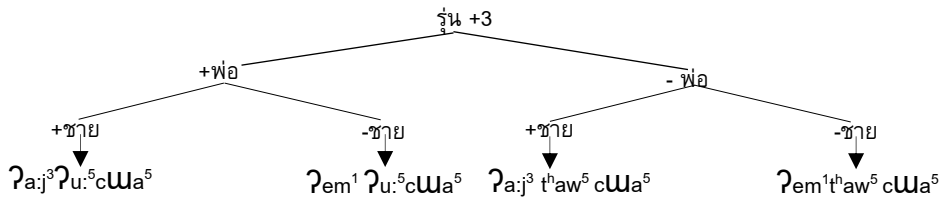
รุ่นอายุ	คำเรียกญาติ	จำนวน
+3	ʔa:j ³ ʔu: ⁵ cʷa ⁵ , ʔem ¹ ʔu: ⁵ cʷa ⁵ , ʔa:j ⁴ t ^h aw ⁵ cʷa ⁵ , ʔem ¹ t ^h aw ⁵ cʷa ⁵	4

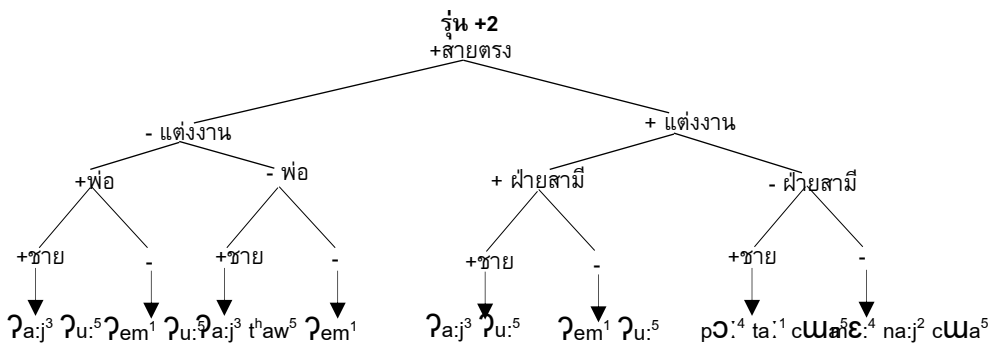
+2	ʔa:j³ ʔu:⁵, ʔem¹ ʔu:⁵, ʔa:j³ tʰaw⁵, ʔem¹ tʰaw⁵, pɔ:⁴ ta:¹ cɯə⁵, mɛ:⁴ na:j² cɯa⁵, ʔa:j³ ʔu:⁵ cɯa⁵, ʔem¹ ʔu:⁵ cɯa⁵	8
+1	ʔa:j³, ʔem¹, luŋ², pa:⁶, ʔa:¹, lua⁶, na:⁶, pɔ:⁴ pu:³, mɛ:⁴ ja:⁴, pɔ:⁴ ta:², mɛ:⁴ na:j²	11
0	pi:⁴ ʔa:j⁵, pi:⁴ ʔɯaj⁵, nɔ:ŋ⁶, ʔa:j⁵ paw⁶, ʔa:j⁵ kʰɯaj¹, nɔ:ŋ⁶ paw⁶, nɔ:ŋ⁶ kʰɯaj¹, pʰau¹, mia²	8
-1	luʔ⁴, la:n¹, luʔ⁴ paw⁶, luʔ⁴ kʰɯaj¹, la:n¹ paw⁶, la:n¹ kʰɯaj¹	6
-2	la:n¹	1
-3	le:n¹	1
-4	lo:n¹	1
-5	le:n¹	1

จากการจำแนกคำเรียกญาติในภาษาไทยตรงคำด้วยความแตกต่างด้านอายุดังตารางข้างต้น พบว่า สามารถแยกคำว่า le:n¹ ซึ่งเป็นคำเรียกญาติในรุ่น [รุ่น-3] หรือรุ่นอายุที่ต่ำกว่าตนเอง 3 รุ่น ออกจากคำเรียกญาติคำอื่น แต่ยังไม่สามารถจำแนกคำเรียกญาติในรุ่นอายุอื่น ๆ ออกจากกันได้ทุกคำจึงต้องใช้มิติความแตกต่างด้านอื่นเพื่อจำแนกคำเรียกญาติทุกคำออกจากกัน การจำแนกคำเรียกญาติแต่ละรุ่นด้วยแผนภูมิต้นไม้เป็นดังนี้

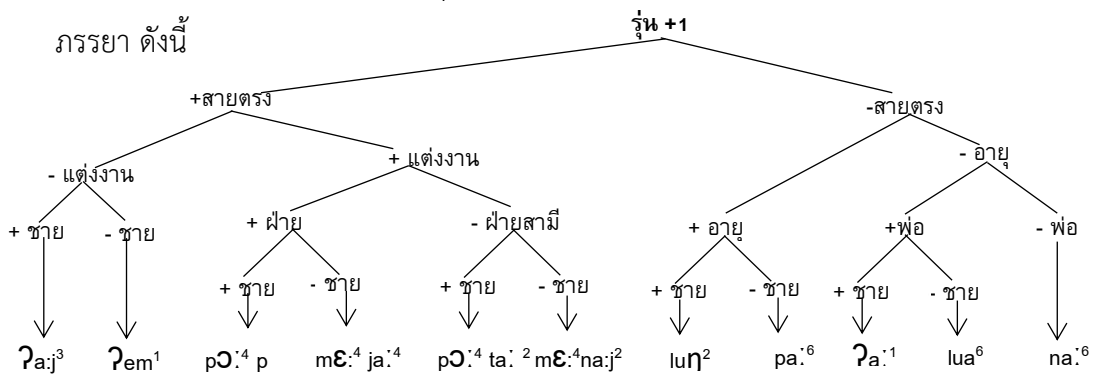
[รุ่น+3] หรือรุ่นที่สูงกว่าตนเอง 3 รุ่น มีคำเรียกญาติจำนวน 4 คำจำแนกออกจากคำอื่นด้วยมิติความแตกต่าง 3 ประการ ได้แก่ มิติรุ่นอายุ ฝ่ายพ่อหรือแม่ และเพศ ดังนี้

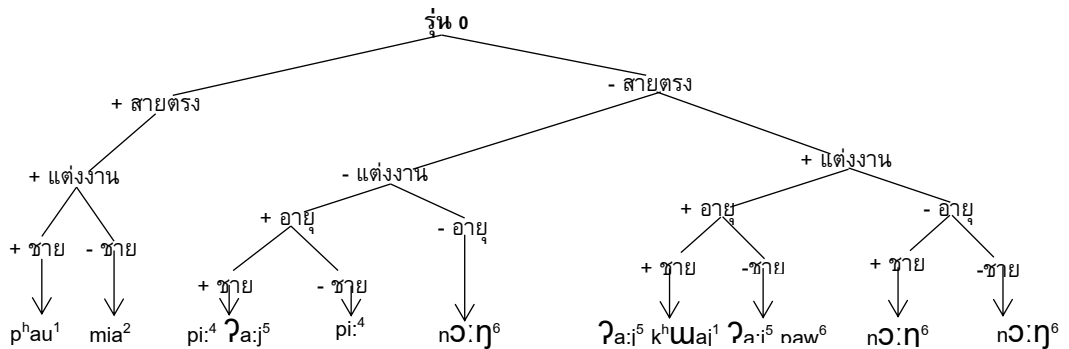
[รุ่น+2] หรือรุ่นอายุที่สูงกว่าตนเอง 2 รุ่น มีคำเรียกญาติจำนวน 8 คำ ซึ่งจำแนกออกจากกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 6 ประการ ได้แก่ มิติรุ่นอายุ มิติสายเลือด มิติการแต่งงาน มิติฝ่ายพ่อหรือแม่ มิติฝ่ายสามีหรือภรรยา และมิติเพศ ดังนี้

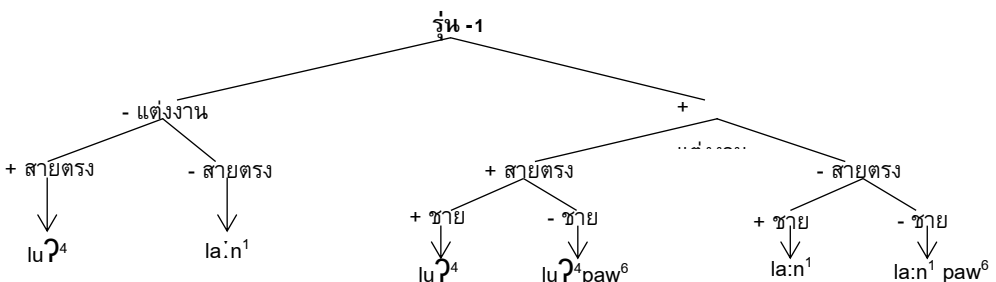
[รุ่น+1] หรือรุ่นอายุที่สูงกว่าตนเอง 1 รุ่น มีคำเรียกญาติจำนวน 11 คำ ถูกจำแนกออกจากกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ มิติรุ่นอายุ มิติสายเลือด มิติ การแต่งงาน มิติอายุ มิติฝ่ายพ่อหรือแม่ มิติเพศ และมิติฝ่ายสามีหรือภรรยา ดังนี้

[รุ่น 0] หรือรุ่นอายุเดียวกับตนเองมีคำเรียกญาติจำนวน 9 คำ และคำเรียกญาติทั้ง 8 คำนี้ถูกจำแนกออกจากกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 5 ประการ ได้แก่ มิตรุ่นอายุ มิติสายเลือด มิติการแต่งงาน มิติอายุและมิติเพศ ดังนี้

[รุ่น -1] หรือรุ่นอายุที่ต่ำกว่าตนเอง 1 รุ่น มีคำเรียกญาติจำนวน 6 คำ และคำเรียกญาติทั้ง 6 คำนี้ถูกจำแนกออกจากกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 4 ประการ ได้แก่ มิตรุ่นอายุ มิติการแต่งงาน มิติสายเลือดและมิติเพศ ดังนี้

[รุ่น -2, -3, -4, -5] หรือรุ่นอายุที่ต่ำกว่าตนเอง 2 รุ่น, 3 รุ่น, 4 รุ่น และ 5 รุ่น มีคำเรียกญาติรุ่นละ 1 คำ คือ la:n¹, le:n¹, lo:n¹ และ ɔn¹ ถูกจำแนกออกจากคำอื่นๆ ด้วยมิติความแตกต่าง คือ มิตรุ่นอายุ

จากแผนภูมิต้นไม้ไม่สามารถแสดงความหมายของคำเรียกญาติภาษาไทยตรงดำ
ในรูปแบบบรรรณลักษณะองค์ประกอบได้โดย การระบุบรรรณลักษณะให้กับคำเรียกญาติเป็น

การระบุความหมายย่อยของคำที่ได้จากการวิเคราะห์องค์ประกอบ ซึ่งจะระบุเฉพาะ
อรรถลักษณะที่จำเป็นเท่านั้น กล่าวคือ จะระบุความหมายของคำเท่าที่จำเป็นและเพียงพอ
ที่จะแยกความหมายของคำนั้นออกจากคำอื่น ๆ เช่น คำว่า / ๑๓ⁿ¹/ มีเพียงอรรถ
ลักษณะเดียวคือ [รุ่น-5] ก็เพียงพอที่จะแยกคำนี้ออกจากคำอื่นๆ แล้ว แต่คำว่า / ๒a:j³/
นอกจากจะต้องระบุรุ่นอายุเพื่อให้แตกต่างจากคำว่า / ๒a:j³ ๒u:⁵ cwa⁵/, / lu ๒⁴/, /
le:n¹/ ฯลฯ แล้วยังต้องระบุเพศเพื่อให้แตกต่างจากคำว่า / ๒em¹/ และระบุสายเลือด
เพื่อให้แตกต่างจากคำว่า / luŋ²/, / pa:⁶/, / na:⁶/ เป็นต้น ดังนั้นการจะทราบได้ว่า
คำเรียกญาติแต่ละคำ ประกอบขึ้นจากอรรถลักษณะใดบ้างต้องพิจารณาว่าคำเรียกญาติ
แต่ละคำถูกจำแนกออกจากคำอื่นๆ ด้วยมิติแห่งความแตกต่างด้านใดบ้าง

จากการวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ
สามารถแสดงความหมายของคำเรียกญาติแต่ละคำ โดยใช้อรรถลักษณะในรูป
องค์ประกอบทางความหมาย ยกตัวอย่างได้ดังนี้

	/ ๒a:j ³ /	/ ๒em ¹ /	/ pɔ: ⁴ pu: ³ /	/
m๕	รุ่น+1 +สายตรง -แต่งงาน +ชาย	รุ่น+1 +สายตรง -แต่งงาน -ชาย	รุ่น+1 +สายตรง +แต่งงาน +ฝ่ายสามี +ชาย	รุ่น+1 +สายตรง +แต่งงาน +ฝ่ายสามี -ชาย

2. วัฒนธรรมที่สะท้อนจากระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ

จากการวิเคราะห์คำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ
สามารถสรุปเป็นลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนจากระบบคำเรียกญาติ ดังนี้

2.1 การให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส

การให้ความสำคัญกับระบบอาวุโสเป็นลักษณะทางวัฒนธรรมประการหนึ่งที่สะท้อนจากระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ หลักฐานที่แสดงลักษณะดังกล่าวได้แก่ การใช้ความแตกต่างด้านรุ่นอายุ เพื่อจำแนกคำเรียกญาติแต่ละคำออกจากกัน ดังนี้

มิติรุ่นอายุ หรือความแตกต่างด้านรุ่นอายุ สามารถจำแนกคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำออกเป็น 9 รุ่น ได้แก่ รุ่น+3 , รุ่น+2 , รุ่น+1 , รุ่น0 , รุ่น-1 , รุ่น-2, รุ่น-3, รุ่น-4, รุ่น-5 ซึ่งหากพิจารณารุ่นอายุเหล่านี้โดยยึดรุ่นอายุเดียวกับตนเองหรือรุ่น 0 เป็นเกณฑ์ จะสามารถแบ่งรุ่นอายุเหล่านี้ออกเป็น 2 กลุ่ม คือ กลุ่ม1 รุ่นอายุที่สูงกว่าตนเองขึ้นไป หรือรุ่นอายุที่มีเครื่องหมาย + (บวก) ได้แก่ รุ่น+3 , รุ่น+2 , รุ่น+1 และกลุ่ม 2 รุ่นอายุที่ต่ำกว่าตนเองลงไป หรือรุ่นอายุที่มีเครื่องหมาย - (ลบ) ได้แก่ รุ่น-1, รุ่น-2, รุ่น-3, รุ่น-4, รุ่น-5 แต่ละกลุ่มมีจำนวนรุ่นอายุ และจำนวนคำเรียกญาติแตกต่างกันไป ดังตารางต่อไปนี้

ตารางที่ 3 จำนวนและร้อยละของคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ จำแนกตามรุ่นอายุ

กลุ่มรุ่นอายุ	การปรากฏ	
	จำนวน (คำ)	ร้อยละ
กลุ่ม 1 รุ่นอายุสูงกว่าตนเอง (รุ่น+3 , รุ่น+2 , รุ่น+1)	23	69.70
กลุ่ม 2 รุ่นอายุต่ำกว่าตนเอง (รุ่น-1 , รุ่น-2, รุ่น-3, รุ่น-4, รุ่น-5)	10	30.30
รวม	33	100

จากตารางข้างต้นจะเห็นว่า คำเรียกญาติในกลุ่มที่ 1 หรือคำเรียกญาติในรุ่นอายุที่สูงกว่าตนเองขึ้นไป มีจำนวนรุ่นอายุรวมกัน 3 รุ่นอายุ และมีคำเรียกญาติรวมกันจำนวน 23 คำ หรือคิดเป็นร้อยละ 69.70 ของคำเรียกญาติทั้งหมด ส่วนกลุ่ม 2 หรือรุ่น

อายุที่ต่ำกว่าตนเองลงไป มีจำนวนรุ่นอายุ 2 รุ่น และมีจำนวนคำเรียกญาติรวมกันเพียง 10 คำ ซึ่งคิดเป็นร้อยละ 30.30 เท่านั้น ผลดังกล่าวนี้แสดงให้เห็นว่า ในภาษาไทยทรงดำ มีการกำหนดคำขึ้นเพื่อใช้เรียกญาติในรุ่นอายุที่สูงกว่าโดยเฉพาะ มากกว่าคำที่ถูกกำหนดขึ้นเพื่อใช้เรียกญาติในรุ่นอายุที่ต่ำกว่าตนเอง ซึ่งสะท้อนให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส

2.2 การเน้นญาติที่สัมพันธ์กันทางสายเลือด

การจำแนกคำเรียกญาติภาษาไทยทรงดำโดยใช้ความแตกต่างด้านการแต่งงานสามารถแยกคำเรียกญาติออกเป็น 2 กลุ่ม คือ [-แต่งงาน] หมายถึง คำเรียกญาติที่สัมพันธ์ทางสายเลือด และ [+แต่งงาน] หมายถึง คำเรียกญาติที่มาจากการแต่งงาน ดังนี้

ตารางที่ 4 แสดงคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำจำแนกตามมิติการแต่งงาน

ญาติทางสายเลือด	ญาติที่มาจากการแต่งงาน
$\text{?em}^1 \text{t}^{\text{h}}\text{aw}^5$, ?a:j^3 $\text{t}^{\text{h}}\text{aw}^5$, $\text{?em}^1 \text{?u:}^5$, ?a:j^3 ?u:^5 , ?a:j^3 , ?em^1 , $\text{pi:}^4 \text{?a:j}^5$, $\text{pi:}^4 \text{?waj}^5$, $\text{nɔ:}\eta^6$, lu?^4 , la:n^1	$\text{mɛ:}^4 \text{na:j}^2 \text{cwa}^5$, $\text{pɔ:}^4 \text{ta:}^1 \text{cwa}^5$, $\text{?a:j}^3 \text{?u:}^5$ cwa^5 , $\text{?em}^1 \text{?u:}^5 \text{cwa}^5$, $\text{pɔ:}^4 \text{p u:}^3$, mɛ:^4 ja:^4 , $\text{pɔ:}^4 \text{ta:}^2$, $\text{mɛ:}^4 \text{na:j}^2$, $\text{p}^{\text{h}}\text{au}^1$, mia^2 , $\text{?a:j}^5 \text{k}^{\text{h}}\text{waj}^1$, $\text{?a:j}^5 \text{paw}^6$, $\text{nɔ:}\eta^6 \text{k}^{\text{h}}\text{waj}^1$, $\text{nɔ:}\eta^6 \text{paw}^6$, $\text{lu?}^4 \text{k}^{\text{h}}\text{waj}^1$, $\text{lu?}^4 \text{paw}^6$, la:n^1 $\text{k}^{\text{h}}\text{waj}^1$, $\text{la:n}^1 \text{paw}^6$

จากตารางจะเห็นว่า ความแตกต่างด้านการแต่งงานสามารถจำแนกคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำออกเป็น 2 กลุ่ม กลุ่มแรกเป็นคำเรียกญาติที่ไม่ได้มาจากการแต่งงาน และกลุ่มที่สองเป็นคำเรียกญาติที่มาจากการแต่งงานซึ่งมีจำนวนมากกว่ากลุ่มแรก เมื่อพิจารณาลักษณะคำเรียกญาติทั้งสองกลุ่มอย่างละเอียดพบว่า คำเรียกญาติกลุ่มที่มาจากการแต่งงานส่วนมากจะเป็นคำประสม มีเพียง 2 คำเท่านั้นที่เป็นคำเดี่ยว

ได้แก่ คำว่า phua¹ และ mia² ซึ่งพบว่า ตั้งแต่ [รุ่น 0] ลงมา จะเป็นคำประสมที่มีคำว่า /k^huaj¹/ และ /paw⁶/ ต่อท้าย ซึ่งหมายถึงสามีหรือภรรยาของญาติ ลักษณะเช่นนี้กล่าวได้ว่า ในสังคมผู้พูดภาษาไทยทรงดำให้ความสำคัญกับญาติทางสายเลือดมากกว่าญาติที่มาจากการแต่งงาน

ส่วน [รุ่น +1] ขึ้นไปนั้นไม่ปรากฏการใช้คำว่า /k^huaj¹/ และ /paw⁶/ ต่อท้าย ผู้บอกภาษากล่าวว่าเนื่องจากในสังคมผู้พูดภาษาไทยทรงดำ จะไม่เรียกคนที่อายุมากกว่าว่าเขยหรือสะใภ้ ซึ่งเป็นอีกประการหนึ่งที่สนับสนุนการเป็นสังคมที่เน้นผู้อาวุโส

2.3 การนับญาติทั้งสองฝ่าย แต่ให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายพ่อมากกว่า

จากการวิเคราะห์ระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ พบว่าสังคมผู้พูดภาษาไทยทรงดำนับญาติทั้งสองฝ่าย เห็นได้จากการจำแนกคำเรียกญาติออกจากกันเป็นญาติฝ่ายพ่อ และญาติฝ่ายแม่ และคำเรียกญาติที่มีอรรถลักษณะดังกล่าว ได้แก่คำดังต่อไปนี้

ตารางที่ 5 แสดงคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ จำแนกตามมิติฝ่ายพ่อหรือแม่

ฝ่ายพ่อ	ฝ่ายแม่
$\text{?em}^1 \text{?u}^{.5} \text{c} \text{u} \text{a}^5$, $\text{?a:j}^3 \text{?u}^{.5} \text{c} \text{u} \text{a}^5$, $\text{?em}^1 \text{?u}^{.5}$, $\text{?a:j}^3 \text{?u}^{.5}$, $\text{?a}^{.1}$, lua^6	$\text{?em}^1 \text{t}^{\text{h}} \text{aw}^5 \text{c} \text{u} \text{a}^5$, $\text{?a:j}^3 \text{t}^{\text{h}} \text{aw}^5 \text{c} \text{u} \text{a}^5$, $\text{?em}^1 \text{t}^{\text{h}} \text{aw}^5$, $\text{?a:j}^3 \text{t}^{\text{h}} \text{aw}^5$, $\text{na}^{.6}$

จากตารางจะเห็นว่า คำเรียกญาติฝ่ายพ่ามีจำนวนมากกว่าคำเรียกญาติฝ่ายแม่ ซึ่งคำเหล่านี้แสดงให้เห็นถึงการนับญาติทั้งสองฝ่าย แต่ให้ความสำคัญกับฝ่ายพ่อมากกว่า เพราะฝ่ายพ่อมีการสร้างคำมากกว่าฝ่ายแม่ คือมีคำว่า /lua⁶/ ที่หมายถึงน้องของพ่อที่เป็นผู้หญิง แต่คำเรียกญาติฝ่ายแม่ ใช้คำว่า /na^{.6}/ หมายถึงน้องของแม่ทั้งเพศหญิงและชาย

2.4 การให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายสามี

ตารางที่ 6 คำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำจำแนกตามมิติฝ่ายสามีหรือฝ่ายภรรยา

ฝ่ายสามี	ฝ่ายภรรยา
ʔa:j ³ ʔu: ⁵ cɯa ⁵	pɔ: ⁴ ta: ¹ cɯa ⁵
ʔem ¹ ʔu: ⁵ cɯa ⁵	mɛ: ⁴ na:j ² cɯa ⁵
pɔ: ⁴ pu: ³	pɔ: ⁴ ta: ²
mɛ: ⁴ ja: ⁴	mɛ: ⁴ na:j ²

เมื่อวิเคราะห์การใช้คำเรียกฝ่ายสามีและภรรยาแล้ว จะเห็นว่าหญิงต้องเรียกพ่อของพ่อและแม่สามี และแม่ของพ่อและแม่สามีซึ่งเป็น [รุ่น +2] ว่า /ʔa:j³ ʔu:⁵ cɯa⁵/ และ /ʔem¹ ʔu:⁵ cɯa⁵/ ซึ่งไปพ้องกับคำเรียกญาติฝ่ายพ่อ [รุ่น +3] ซึ่งแสดงถึงความเคารพญาติฝ่ายสามีเหมือนญาติของตนเอง และเรียกโดยใช้คำเรียกญาติรุ่นที่สูงขึ้น สอดคล้องกับวัฒนธรรมการให้ความสำคัญกับผู้อาวุโสของกลุ่มชาติพันธุ์ไททรงดำ และแสดงถึงการให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายสามีมาก ในขณะที่ชาย เรียกญาติ [รุ่น +2] ฝ่ายภรรยาว่า /pɔ:⁴ ta:¹ cɯa⁵/ และ /mɛ:⁴ na:j² cɯa⁵/ ซึ่งเป็นคำประสมจากคำเรียกญาติ [รุ่น +1] ฝ่ายภรรยา คือพ่อและแม่ของภรรยา

นอกจากนี้ในหัวข้อ 2.3 การนับญาติทั้งสองฝ่าย แต่ให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายพ่อมากกว่า และ 2.4 การให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายสามี อาจสะท้อนให้เห็นว่าสังคมของผู้พูดภาษาไทยทรงดำให้ความสำคัญกับฝ่ายชาย

สรุปผลการวิจัย

จากการศึกษาระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำบ้านหัวข่อย หมู่ที่ 1 ตำบลดอนมะเกลือ อำเภอยางทอง จังหวัดสุพรรณบุรี ด้วยวิธีวิเคราะห์องค์ประกอบ เพื่อนำไปสู่

การอธิบายลักษณะทางวัฒนธรรมที่สะท้อนผ่านระบบคำเรียกญาติ สรุปได้ว่าภาษาไทยทรงดำ มีจำนวนคำเรียกญาติ 39 คำ แบ่งเป็นคำเรียกญาติคำเดียว 15 คำ และคำประสม 24 คำ คำเรียกญาติคำหนึ่งสามารถแสดงถึงบุคคลได้ตั้งแต่หนึ่งคนขึ้นไป โดยความหมายของคำเรียกญาติภาษาไทยทรงดำจำแนกออกจากกันด้วยมิติแห่งความแตกต่าง 7 ประการ ได้แก่ รุ่นอายุ สายเลือด ฝ่าย พ่อหรือแม่ เพศ อายุ การแต่งงาน และฝ่ายสามีหรือภรรยา มิติแห่งความแตกต่างและอรรถลักษณะของคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำ สามารถสะท้อนวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทยทรงดำได้ 5 ประการ คือ การให้ความสำคัญกับระบบอาวุโส การเน้นญาติที่สัมพันธ์กันทางสายเลือด การนับญาติทั้งสองฝ่ายแต่ให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายพ่อมากกว่า และการให้ความสำคัญกับผู้ญาติฝ่ายสามี

อภิปรายผลการวิจัย

วัฒนธรรมที่สะท้อนจากคำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำมีลักษณะบางประการ ที่สอดคล้องกับผลการศึกษาระบบคำเรียกญาติในภาษาอื่น ๆ จากงานวิจัยเกี่ยวกับระบบคำเรียกญาติที่ผ่านมา เช่น งานวิจัยเรื่อง “A Componential Analysis of Kinship Terms in Thai” ของ Prasithrathsint (2000) นอกจากนี้งานวิจัยของเยาวลักษณ์ เฉลิเม็ญ (2542) วิทยานิพนธ์เรื่อง “คำเรียกญาติในจังหวัดนครศรีธรรมราช” และ จตุพร โคมไพรวลัย (2555) ได้ศึกษาเรื่อง “การเปรียบเทียบระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยและภาษาเมี่ยน (เย้า)” ซึ่งงานวิจัยที่ผ่านมาเหล่านี้พบว่าคำเรียกญาติแต่ละภาษาต่างสะท้อนวัฒนธรรมเรื่องการให้ความสำคัญกับผู้อาวุโส ดังนั้นจึงกล่าวได้ว่า วัฒนธรรมการให้ความสำคัญกับผู้อาวุโส มีความเป็นสากล เนื่องจากสังคมผู้พูดภาษาต่าง ๆ ต่างให้ความสำคัญกับเรื่องนี้

Prasithrathsint (1990) ได้ศึกษาวิจัยเรื่อง “A Comparative Study of the Thai and Zhuang Kinship Systems” เป็นการศึกษาเปรียบเทียบระบบเครือญาติของไทยกับจ้วง และ Prasithrathsint (2000) ศึกษาเรื่อง “A Componential Analysis of

Kinship Terms in Thai” เพื่อวิเคราะห์ความหมายของคำเรียกญาติพื้นฐานและไม่พื้นฐานในภาษาไทยมาตรฐาน ซึ่งงานวิจัยทั้ง 2 เรื่องดังกล่าวนี้คำเรียกญาติภาษาไทยแสดงให้เห็นถึงความแตกต่างในมิติเพศ รุ่นอายุ สายเลือด อายุ และฝ่ายพ่อหรือฝ่ายแม่ต่างจากภาษาไทยทรงดำในงานวิจัยนี้กล่าวคือภาษาไทยทรงดำมีเพิ่มอีก 2 มิติ ได้แก่ การแต่งงาน และฝ่ายสามีหรือภรรยา

งานวิจัยนี้สังคมผู้พูดภาษาไทยทรงดำ จังหวัดสุพรรณบุรี ใช้คำว่า lo:n¹ เป็นคำเรียกญาติ [รุ่น -4] และใช้คำว่า lo:n¹ เป็นคำเรียกญาติใน [รุ่น -5] คล้ายคลึงกับผู้พูดชาวไทยทรงดำในงานวิจัยของอัญชลี สิงห์น้อย วงศ์วัฒนา (2559) ที่ใช้คำว่า lo:n¹ และ lo:n¹ เป็นคำเรียกญาติ [รุ่น -4] และ [รุ่น -5] ตามลำดับ หากแต่ผลการศึกษาดังกล่าวต่างกับผู้พูดชาวไทยทรงดำในประเทศไทย(จังหวัดเพชรบุรี เลย นครปฐมและนครสวรรค์) ลาว และเวียดนาม ในงานของ อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์ และสมทรง บุรุษพัฒน์ (2561: 21-42) ที่ใช้คำว่า lo:n¹ เป็นคำเรียกญาติใน [รุ่น -4]

สิ่งที่น่าสังเกตคือ การศึกษาคำเรียกญาติภาษาไทยทรงดำ ซึ่งเป็นภาษาตระกูลไทนั้น ทำให้เห็นวัฒนธรรมของกลุ่มชาติพันธุ์ไทชัดเจนยิ่งขึ้น โดยเฉพาะเรื่องการให้ความสำคัญกับฝ่ายชาย ในงานวิจัยนี้มีเหตุผลหลายประการที่สนับสนุนการให้ความสำคัญกับฝ่ายชาย เช่น การนับญาติทั้งสองฝ่ายแต่ให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายพ่อมากกว่าและการให้ความสำคัญกับญาติฝ่ายสามี ซึ่งต่างจากงานวิจัยที่ผ่านมาเรื่อง “A Componential Analysis of Kinship Terms in Thai” ที่สะท้อนวัฒนธรรมไทยเรื่องการเน้นฝ่ายหญิง (Prasithrathsint, 2000) และ “การเปรียบเทียบระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยและภาษาเมี่ยน (เย้า)” (จตุพร โดมไพรวัลย์, 2555) ในส่วนวัฒนธรรมที่สะท้อนจากภาษาไทย กล่าวว่าสังคมของผู้พูดภาษาไทยให้ความสำคัญกับฝ่ายแม่ เนื่องจากคำเรียกขานคนที่ไม่ใช่ญาตินั้นมักใช้คำเรียกญาติฝ่ายแม่ อย่างไรก็ตามควรศึกษาการใช้คำเรียกญาติในภาษาไทยทรงดำเป็นคำเรียกขานทั้งคนในครอบครัวและคนอื่น ๆ เพื่อจะได้เห็นวัฒนธรรมของชาวไทยทรงดำ

ได้ชัดเจนยิ่งขึ้น และศึกษาการใช้คำเรียกญาติภาษาไททรงดำ โดยเปรียบเทียบการใช้
ของคน 3 ระดับอายุเพื่อทราบว่า การใช้คำเรียกญาติมีเปลี่ยนแปลงหรือไม่อย่างไร

รายการอ้างอิง

ภาษาไทย

จตุพร โดมไพวัลย์. (2555). การเปรียบเทียบระบบคำเรียกญาติในภาษาไทยและภาษา
เมี่ยน (เย้า). วิทยานิพนธ์ปริญญาโทมหาบัณฑิต, มหาวิทยาลัยศิลปากร.

ถนัด ยันต์ทอง. (2550). คนพวน 1. เอกสารอัดสำเนา.

ประสิทธิ์ สวาสต์ญาติ. (2535). ระบบเครือญาติและการจัดระเบียบสังคม. กรุงเทพฯ :
สำนักพิมพ์จุฬาลงกรณ์มหาวิทยาลัย.

เยาวลักษณ์ เฉลิมเกียรติ. (2542). คำเรียกญาติในจังหวัดนครศรีธรรมราช. วิทยานิพนธ์
ปริญญาโทมหาบัณฑิต สาขาวิชาภาษาไทย บัณฑิตวิทยาลัย มหาวิทยาลัยทักษิณ.

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ. (2557). แผนที่ภาษาศาสตร์ จังหวัดสุพรรณบุรี. นครปฐม :
ภาควิชาภาษาไทย คณะอักษรศาสตร์ มหาวิทยาลัยศิลปากร.

สุวัฒนา เลี่ยมประวัตติ และกันทิมา วัฒนประเสริฐ. (2539). วิเคราะห์การใช้คำและการ
แปรของภาษาของคนสามระดับอายุ ในชุมชนภาษาลาวลุ่มแม่น้ำท่าจีน.
นครปฐม : โรงพิมพ์มหาวิทยาลัยศิลปากร วิทยาเขตพระราชวังสนามจันทร์.

อรรถสิทธิ์ บุญสวัสดิ์ และสมทรง บุรุษพัฒน์. (2561). การศึกษาการแปรของคำเรียก
ญาติพื้นฐานภาษาไทดำในประเทศไทย ลาว และเวียดนาม. มนุษยศาสตร์
และสังคมศาสตร์ 35 (1) มกราคม - เมษายน.

ภาษาต่างประเทศ

- Prasithrathsint, A. (1990). “A Comparative Study of the Thai and Zhuang Kinship Systems”. **Proceedingd of the 4th International Conference on Thai Studies 1** Volume 1.
- _____. (2000). “A Componential Analysis of Kinship Terms in Thai”. **Essay in Thai Linguistics**, pp. 261-274. Bangkok : Chulalongkorn University Press.